

Cilt/Volume: 4

Sayı/Issue: 2

Aralık/December 2015

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION

International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

2015-4

2

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

Cilt/Volume: 4, Sayı/Issue: 2, Aralık/December 2015

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat Balyemez

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayıma Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buedef@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BUEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat Balyemez

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBASIS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buedef@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

YAYIN DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ALKAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ	Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ARIKAN	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Safure BULUT	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Recai DOĞAN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Aziz KILINÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Murat ÖZBAY	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz TAŞKESENİGİL	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal TOSUN	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TURAN	Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Selma YEL	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Bahri ATA	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Eyyup COŞKUN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Erol DURAN	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga GÜYER	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Emine KOLAÇ	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Neşe TERTEMİZ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kubilay YAZICI	Niğde Üniversitesi

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN	Lefke Avrupa Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan KARADÜZ	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Osman ALAKUŞ	Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe OKVURAN	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Berna CANTÜRK GÜNHAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Cemal TOSUN	Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR	Yunus Emre Enstitüsü
Doç. Dr. Çiğdem KILIÇ	Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ	Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu Piji KÜÇÜK	Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal TATAR	Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma ŞAŞMAZ ÖREN	Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Fatime BALKAN KIYICI	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem SAYGILI	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Gülsen ÜNVER	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. H. Elif DAĞLIOĞLU	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hünkâr KORKMAZ	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Altan KURNAZ	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Barış HORZUM	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa BAŞARAN	Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa KURT	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KILDAN	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL	Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Sevgi KINGİR	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR	Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Şebnem Kandil İNGEÇ	Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga ERDOĞAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga KABACA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Türkay Nuri TOK	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf CERİT	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Yücel ÖKSÜZ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Zarife SEÇER	Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aslıhan OSMANOĞLU	Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aynur PALA	Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bekir Necati ALTIN	Niğde Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Emrullah YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN	Hacettepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esen ERSOY	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esin ERGÜN	Karabük Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cansel KADIOĞLU	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gülce COŞKUN ŞENTÜRK	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürcan UZAL	Namık Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gürsoy MERİÇ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hülya KUTU	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin EŞ	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlker CIRIK	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İlknur GÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemal Zeki ZORBAZ	Mustafa Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kemalettin PARLAK	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Hülya ÜNAL KARAGÜVEN	Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BİLGİN	Çukurova Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE	Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Onur CESUR	Maltepe Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan BAY	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurhan ÖZTÜRK GEREN	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YİRCİ	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sadet MALTEPE	Balıkesir Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Safiye ASLAN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sefa DÜNDAR	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SOYDAN	Mevlana Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sevan NART	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sibel SADİ YILMAZ	Kafkas Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Songül GİREN	Aksaray Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY	Düzce Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Şenay YAPICI	Amasya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tuncay Yavuz ÖZDEMİR	Fırat Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KIYMAZ	Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz TONBUL	Ege Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Özge ELİÇİN	Uludağ Üniversitesi
Dr. Hayriye Tuğba ÖZTÜRK	Ankara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Firdevs GÜNEŞ		
Başlık ve Zihni Yönlendirme <i>Title and Guiding Mind</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131232	290-305
Belgin BAL İNCEBACAK		
Müzedede Drama: Heykel ve İmgelem Kavramı <i>Drama at the Museum: The Concept of Sculpture and Imagination</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000222	306-318
Özgür EROĞLU		
Eğitim Fakültesi Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Armoni Bilgi ve Becerilerine İlişkin Görüşleri <i>Faculty of Education Graduate Music Teachers' Opinions on their Harmony Knowledge and Skills</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143436	319-330
Yeliz ÇELEN		
İlköğretim Öğretmenlerinin Matematiğe Yönelik Tutumlarının Öğretmen Özellikleri Açısından İncelenmesi <i>Review of Primary School Teachers' Attitude towards Mathematics in the Framework of their Teaching Features</i>	Doi: 10.14686/buefad.01263	331-343
Melike YAVUZ TOPALOĞLU - Fatime BALKAN KIYICI		
Fen Bilimleri Programlarının Karşılaştırılması: Türkiye ve Avustralya <i>Comparison of Science Curriculum: Turkey and Australia</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000266	344-363
Cafer ÇARKIT – Adnan KARADÜZ		
Ortaokul Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Bağlamında Yazma Becerisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Perceptions in Teaching Writing Skills in the Context of Middle School Authorship and Writing Skills Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137223	364-381
Oğuz DİLMAÇ – Cihan İNANÇ		
Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öz Yeterlik Düzeyleri <i>The Self-Sufficiency Levels of Classroom Teachers about Visual Arts Course</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000254	382-400
Ayşe Belgin AKSOY – Hurşide Kübra ÖZKAN		
Çocukların Bilişsel Tempoları İle Sosyal Problem Çözme Becerilerinin Bazı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi (Kırklareli İl Merkezi Örnekleme) <i>Examination of Children's Cognitive Tempo and Social Problem-Solving Skills Regarding Some Demographic Characteristics (A Sample Study of Kırklareli City Centre)</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136006	401-417
Feyza GÜN – Hilal BÜYÜKGÖZE		
Araştırma Görevlilerinin Bireysel Gelişim İnişiyatifinde Özyeterliğin Rolü <i>The Role of Self-Efficacy on Personal Growth Initiative among Research Assistants</i>	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139086	418-432

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Ali KIRKSEKİZ - Mehmet UYSAL – Onur İŞBULAN - Özcan Erkan AKGÜN Mübin KIYICI – Mehmet Barış HORZUM	
Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Eleştirel Bir Bakış: Problemler, Beklentiler ve Çözüm Önerileri <i>A Critical View to School Experience and Application of Teaching Courses: Problems, Expectations and Solution Suggestions</i>	433-451
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000250
F. Ceyda ÇINARDAL - Levent ÇINARDAL – Binali ÇATAK	
Mesleki Müzik Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Eğilimleri <i>Critical Thinking Tendency of Students at Higher Education Institutions Providing Professional Music Education</i>	452-465
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000240
Güngör KESKİNKILIÇ YUMUŞAK	
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri Ve Mesleğe Yönelik Tutumları <i>Reflective Thinking Tendencies of Preservice Teachers and their Attitudes towards the Teaching Profession</i>	466-481
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000206
Ensar AYDIN - Süleyman Erkam SULAK	
Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına Yönelik Metafor Algıları <i>Metaphor Perception of Prospective Primary School Teachers for “Value” Concept</i>	482-500
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000148420
Abdullah Çağrı BİBER – Ziya ARGÜN	
Matematik Öğretmen Adaylarının Tek ve İki Değişkenli Fonksiyonlarda Limit Konusunda Sahip Oldukları Kavram Bilgileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi <i>The Relations Between Concept Knowledge Related to the Limits Concepts in One and Two Variables Functions of Mathematics Teachers Candidates</i>	501-515
	Doi: 10.14686/buefad.26967
Arzu ÖZYÜREK – Fatih AKÇA	
Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Oyuncak Profillerinin İncelenmesi <i>An Examination of the Toy Profiles of the Children with Mental Deficiency</i>	516-529
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000142122
Aysun DOĞUTAŞ	
Cultural Intelligence Level of Turkish Teacher Candidates in Globalized World <i>Küreselleşen Dünyada Türk Öğretmen Adaylarının Kültürel Zekâ Seviyeleri</i>	530-547
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000131990
Ali SICAK – Mehmet BAŞÖREN	
Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Motivasyonlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bartın Örneği) <i>An Investigation of High School Students Academic Motivation in Related to Various Variables (Bartın Samples)</i>	548-560
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000239
Songül GİREN – Emre DURAK	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Oyuncak Kavramına İlişkin Metaforik Algıları <i>Early Childhood Education Teachers’ Metaphors about Toy Concept</i>	561-575
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143590
Erdal TATAR	
Bir Kimyasal Problem Çözme Tekniği: Stokiyometrik Haritalama <i>A Chemical Problem Solving Technique: Stoichiometric Mapping</i>	576-585
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138529

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Yavuz ERİŞEN - Fazilet YAVUZ BİRBEN - Hatun SEVGİ YALIN - Pinar OCAK	
Üstün Yetenekli Çocukları Fark Edebilme ve Destekleme Eğitiminin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi <i>The Awareness and Support Training for Gifted Children: The Impact on Teachers</i>	586-602
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000137872	
Ahmet AKIN – Mehmet BAŞÖREN	
Algılanan Empatik Öz-Yeterlik ve Sosyal Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği <i>The Validity and Reliability of Turkish Version of the Perceived Empathic and Social Self-Efficacy Scale</i>	603-610
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000235	
Ercan ATASOY – Neslihan UZUN – Berna AYGÜN	
Dinamik Matematik Yazılımları ile Desteklenmiş Öğrenme Ortamında Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin İncelenmesi <i>Investigating Pre-service Teachers' Technological Pedagogical Content knowledge in Learning Environment Supported by Dynamic Mathematics Software</i>	611-633
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143622	
A. Oğuzhan KILDAN – Berat AHİ	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bilimsel Çalışmalara Yönelik Okuma Alışkanlıkları <i>Reading Habits of Scientific Studies For Pre-School Teachers</i>	634-650
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.1082000251	
Tuncay CANBULAT - Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ - Fatma ERDOĞAN – Ayşe YEŞİLOĞLU	
Sınıf Öğretmeni Adaylarında Empatik Eğilim Düzeyi ve Geleceğe Dönük Beklenti <i>The Level of Hopelessness and Empathic Tendency of a Group of Class Teacher Candidates</i>	651-665
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145067	
Nail İLHAN - Yakup DOĞAN – Özge ÇİÇEK	
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” Dersindeki Yaşam Temelli Öğretim Uygulamaları <i>Preservice Science Teachers' Context Based Teaching Practices in “Special Teaching Methods” Course</i>	666-681
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000143534	
Rıza SALAR – Ümit TURGUT	
Implementing Differentiated Instruction on Pre-Service Physics Teachers: Agendas <i>Fizik Öğretmen Adaylarına Farklaştırılmış Öğretimin Uygulanması: Ajandalar</i>	682-695
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Fadime KOÇ DAMGACI - Yeliz KAYA - Rafet GÜNAY	
David Fetterman’ın Değerlendirme Modeli: Yetkilendirme Değerlendirmesi <i>David Fetterman’s Evaluation Model: Empowerment Evaluation</i>	696-710
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000139306	
Sinem ATIŞ – Mustafa ARSLAN	
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dilsel Becerilerin Gelişimine Etkisi Bakımından Ders Materyallerinin Önem Derecelerinin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) İle Belirlenmesi <i>Determining the Importance Level of Teaching Materials by Using Analytic Hierarchical Process (AHP) in Terms of Their Influence Over the Development of Language Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language</i>	711-726
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000136908	
Gökmen ARSLAN	
Psikolojik İstismar Ölçeği (PiÖ) Geliştirme Çalışması: Ergenlerde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi <i>Development Psychological Maltreatment Questionnaire (PMQ): Investigating Psychometric Properties in Adolescents</i>	727-738
Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000146983	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Fatma SUSAR KIRMIZI – Ceren SAYGI		
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Özyeterlik Algıları <i>Elementary</i> <i>Teacher Candidates' Self-Efficacy Perceptions towards Using the Creative Drama Method</i>		739-750
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000144840	
Burçin GÖKKURT – Tuğba ÖRNEK - Fatih HAYAT – Yasin SOYLU		
Öğrencilerin Problem Çözme ve Problem Kurma Becerilerinin Değerlendirilmesi <i>Assessing Students' Problem-Solving and Problem-Posing Skills</i>		751-774
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145637	
Soner DOĞAN – Celal Teyyar UĞURLU - Orhan KAYA		
Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin Algı ve Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluation of School Administrators' Ethical Leadership Behaviors According Teachers' Perceptions and Opinions</i>		775-789
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000145818	
Cemil KIRIM – Necati HIRÇA		
Lise Öğrencilerinin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Fen Okur-Yazarlığına Göre Değerlendirilmesi <i>The Evaluation of High School Students' Personal Hygiene Habits Based on Science Literacy</i>		790-802
	Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138700	

Lise Öğrencilerinin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Fen Okur-Yazarlığına Göre Değerlendirilmesi

Cemil KIRIM, Öğretmen, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, cemil52kirim@mynet.com

Necati HIRÇA, Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, dr.hirca@gmail.com

Öz: Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin ilköğretim sürecinde edindikleri kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının cinsiyet, okul türü ve yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek ve bulguları fen programlarının fen okur-yazarlığı kazanımı yönü ile tartışmaktır. Araştırmanın örneklemini, Bartın il merkezinde bulunan Sağlık Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören, 113'ü kız, 46'sı erkek olmak üzere toplam 159 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri dört demografik bilgi, bir açık uçlu ve 24 likert tipi olmak üzere toplam 29 soru ile elde edilmiştir. Nicel verilerin çözümlenmesi için istatistiksel tekniklerden ortalama, standart sapma, tek yönlü varyans analizi uygulanırken, nitel verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın bulguları öğrencilerin kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının yeterli olmadığını, bunun yanında okul, cinsiyet ve yerleşim yerinin öğrencilerin hijyen ve temizlik alışkanlıklarına etki etmediğini ve bu konudaki fen okur-yazarlığı kazanımlarını yeterince devam ettiremediklerini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Temizlik, Hijyen, Alışkanlık, Fen programı, Fen okur-yazarlığı

The Evaluation of High School Students' Personal Hygiene Habits Based on Science Literacy

Abstract: The aim of this study is to determine whether high school students' personal hygiene and cleanliness habits which was acquired in primary school differ according to gender, settlement and type of school or not and to discuss the results based on the dimension of science literacy of science curricula. The sample of the research consists of (113 female and 46 male students) 159 students in total who study in Anatolian High School and Vocational Medical High school in Bartın city center. Data were obtained by a total of 29 questions including four demographic information, an open-ended and 24 Likert-type questions. In the data analysis, statistical techniques such as mean, standard deviation, one-tailed variance analysis were used. Results show that high school students where the study has been conducted have insufficient personal hygiene behaviors and no statistically difference was seen amongst students' personal hygiene behaviors in terms of gender, school type and settlement and they haven't managed to keep their Science Literacy acquisitions about personal hygiene.

Key Words: Cleanliness, Hygiene habits, Science program, Science literacy

1. GİRİŞ

Ülkelerin eğitim sistemlerinin temelini eğitim programları oluşturur. Eğitim programlarında nasıl bir insan yetiştirileceği sorusunun cevabı yer alır (Yüksel, 2003). Eğitim programlarının geliştirme çalışmaları, dünyadaki eğitim reformları ve toplumun temel gereksinimleri dikkate alınarak planlanır.

MEB, 2005 yılında başlayan sistematik bir program geliştirme sürecine girmiş ve ilköğretim öğretim programlarından üniversite öğretim programlarına kadar tüm programlarda reform niteliğinde değişiklikler gerçekleştirmiştir (Bulut, 2007). Bu reform çalışmalarını gerekli kılan nedenlerin temelinde Türk öğrencilerinin girmiş olduğu TIMSS ve PISA gibi uluslararası nitelikteki sınavlardan almış oldukları düşük puanlar (Şahin, 2007) ve çağın gereksinimlerine gerisinde kalmama ve güncel eğitim uygulamalarını okul süreçlerine yansıtma düşüncesi yatmaktadır (TTKB, 2004). Bu kapsamda ilköğretim, ortaokul ve lise fen bilimleri dersi öğretim programının kapsam boyutuna yönelik dört (Canlılar ve Hayat, Madde ve Değişim, Fiziksel Olaylar, Dünya ve Evren) bilişsel öğrenme alanının yanında öğrencilere duyuşsal kazanımların da kazandırılması üzerinde durur. Programın duyuşsal kazanım boyutu öğrencilerin sosyal, ekonomik ve etik değerleri, kişisel sağlık ve çevre sorunlarını fark etmelerini, bunlarla ilgili sorumluluk taşımalarını ve bilinçli kararlar vermelerini sağlamak, kendi sağlıkları ve çevrenin korunmasına duyarlı ve bilinçli bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmaktır (MEB, 2005-2006). Bu nedenle fen bilimleri öğretim programları öğrenciye kazandırılması amaçlanan değerleri belirlemiş, bu değerlere ait alt değerleri açıklayarak ders konuları ve kazanımlarla bağlantılarını kurmuş ve Fen okuryazarlığı boyutuna yönelik üç (Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre, Bilimsel Süreç Becerileri, Tutumlar ve Değerler) öğrenme alanı yeni programda yerini almıştır.

Ülkemizde fen okuryazarlığı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından genel bir tanım olarak araştırma-sorgulama, etkili kararlar verebilme, problem çözebilme, sürdürülebilir kalkınma bilinciyle yaşam boyu öğrenen bireyler olma, kendine güvenme, işbirliğine açık olma, etkili iletişim kurabilme, fen bilimlerine ilişkin bilgi, beceri, olumlu tutum, algı ve değerlere; fen bilimlerinin teknoloji-toplum-çevre ile olan ilişkisine yönelik anlayışa ve psikomotor becerilere sahip olma gibi becerilerin birleşimi olarak tanımlanmıştır (MEB, 2013). Fen okuryazarlığı ilköğretim fen ve teknoloji dersi ile Ortaöğretim Programlarının ortak vizyonudur (MEB, 2005-2011).

İlköğretim ve yükseköğretim arasında geçiş basamağı olan liseler, ilköğretimin sağladığı temel bilgi ve beceriye ek olarak, öğrenciye daha derin bilişsel ve duyuşsal alan yeterlikleri kazandırmayı amaçlamaktadır (Demir ve Demir, 2012). Bu nedenle fen okur yazarlığına yönelik üç öğrenme alanı her bir ünitenin içinde kazandırılması öngörülen beceri, anlayış, tutum ve değerleri içerdiği için ünitelendirme yapılmamış, bu beceri, anlayış, tutum ve değerlere yönelik kazanımlar ünitelerdeki kazanımlarla ilişkilendirilmiştir (Güneş, ve Aksan, 2015).

Eğitim ve sağlık karşılıklı bir ilişki içerisindedir (Pelen ve Günay, 2013). İlkokulda okutulan derslerin öğretim programları incelendiğinde özellikle Hayat Bilgisi Dersine bu konuda pek çok kazanım yerleştirilmiştir (MEB, 2009). Fakat hijyen ve kişisel sağlığa yönelik kazanımlar ortaokul Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına gelindiğinde azalarak sadece belirli üniteler içine yerleşik halde bulunmaktadır. Lise Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında ise bazı fen derslerinde bu kazanımlar çok az geçmekle birlikte konu ile ilgili sağlık dersi okutulmaktadır (MEB, 2013).

Toplumun en önemli kaynaklarından biri nitelikli insan gücüdür. Ancak unutulmamalıdır ki, sağlıklı bireyler, kalkınmış ve gelişmiş toplulukları meydana getirebilir (Durusu, 1996). Günümüzde insanların uygarlık düzeyini gösteren ana ölçü temizliktir ve uygar insan vücut ve giyecek temizliğine önem veren insan (Şimşek vd., 2010) olarak

tanımlanmaktadır. Temizlik görünen kirlerin ortamdan uzaklaştırılması olarak tanımlanırken, hijyen ise sağlıklı ortamın korunması ve ortamın mikroplardan arındırılması olarak tanımlanmaktadır (Kahveci ve Demirtaş, 2012). Kişisel hijyen ise saç temizliği ve bakımı, yüz, göz ve kulak temizliği, ağız ve diş temizliği, ayak temizliği, banyo alışkanlığı, dış genital organlar ve koltuk altı temizliği, cinsel ilişki sırasında ve sonrası temizlik, sağlıklı giyinme, el ve tırnak temizliğini kapsamaktadır (APGM, 2002). Kişisel hijyen ve temizlik alışkanlığı hem bebeklik çağından itibaren aileden, hem de toplu yaşamın olduğu okullardan elde edilen bir birikimdir. Birey hijyen uygulamalarını, çocukluk döneminde ebeveynlerinden öğrenir ve kazandığı bu alışkanlıkları genellikle yaşamı boyunca sürdürür (İKGV, 2003). Bireyin ait olduğu sosyal grup, sosyal öğrenme yoluyla da sağlığı geliştirici davranışları ve hijyen uygulamalarını etkileyici özelliğe sahiptir. Bu nedenle bireylerin ailelerinden sonra ilk sosyal etkileşime girdikleri toplumsal kurumlar olan okullar sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının başlangıcını oluşturmak için en uygun çevreler olarak tanımlanmaktadır (İKGV, 2003; Tokuç ve Berberoğlu, 2007). Bu nedenle, nüfusun toplu yaşam alanı olarak okullar, sağlığı geliştirici davranışları amaçlayan girişimler için elverişli müdahale alanları olarak ortaya çıkmaktadır (Şimşek vd., 2010). Okullarda öğrenciler sağlıkla ilgili bilgileri edinmelerinin yanı sıra edindikleri bilgileri okul ortamında uygulayabilmektedirler (Jourdan vd., 2008). Lise öğrencilerinin ilerleyen yıllarda toplumsal ve meslekî açıdan üstleneceği rol düşünüldüğünde, onların bu rolün gerektirdiği temel bilgi ve nitelikleri kazanması büyük önem taşımaktadır (Demir ve Demir, 2012). Bu nedenle bu çalışmanın amaçlarından bir tanesi de fen okur-yazarlığı kazanım boyutunun hijyen ve temizlik alt kazanım boyutuna dikkat çekmektir.

Lise öğrencilerinin hijyen ve temizlik alışkanlıkları ile ilgili pek az çalışma yapılmış olmasına rağmen konunun fen okur-yazarlığı boyutuna değinilmemiştir. Bunlardan Kaya vd., (2006) Ankara'da bir lisede okuyan 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden anket yoluyla elde ettikleri verilere göre lise öğrencilerinin kişisel hijyen konusunda davranışlarının yetersiz olduğunu belirlemiştir. Çalışmanın bulgularında kız öğrencilerin hijyen puanı erkek öğrencilerin puanından fazla çıkmıştır. Şimşek vd., (2010) yine Ankara ili merkezinde 3 farklı lisenin 11. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışma sonucuna göre öğrencilerin %39,4'ünün el yıkama sıklığı günde 4-6 ve %35,7'sinin 7-9 kez olduğu ortaya konulmuştur. Öğrencilerin %40,5'i ellerini yemeklerden önce, tuvaletten sonra ve kirlenince yıkamakta, %40,6'sı haftada 1-2 kez, %51,9'u 3-6 kez banyo yapmakta, %39,5'i günde bir kez ya da daha sık iç çamaşırlarını değiştirmektedir. Öğrencilerin %97,2'si dişlerini fırçalamaktadır. Karaoğlu ve Pehlivan (1997) farklı programlarda eğitim gören lise son sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırma verilerine göre öğrencilerin yaklaşık 1/3'ü dişlerini günde bir kez fırçaladıkları saptanmıştır.

Bunların yanında öğrencilere verilen sağlık eğitiminin onların sağlığa yönelik bilgi, tutum ve davranışlarına etkisini inceleyen çalışmalara da rastlamak mümkündür. Bu çalışmalardan Coşgun ve Kara (2013) 2009-2010 eğitim yılında Kayseri il merkezinde iki ilköğretim okulunun 4-8. sınıflarında okuyan deney grubunda 408, kontrol grubunda 542 olmak üzere toplam 950 öğrenci ile bir çalışma yürütmüştür. Çalışma sonunda deney grubu öğrencilerinin sabah kalktığında, yemekten önce, yemekten sonra ve tuvaletten çıkınca ellerini yıkayanların oranlarının, eğitim sonrası dönemde önemli ölçüde arttığı saptanmıştır.

Yapılan çalışmaların sağlık veya tıp kökenli akademisyenler tarafından yapıldığı birkaç il ile sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca yapılan çalışmalar okullarda öğrencilerin hijyen ve kişisel sağlık alışkanlıklarını farklı değişkenler açısından incelemelerine rağmen konuyu fen okuryazarlığı ve fen öğretim programları kazanımlarının devam ettirilmesi boyutunda tartışmamışlardır. Bu bağlamda, bu çalışmada Bartın ilinde biri Sağlık Meslek Lisesi ve diğeri Anadolu Lisesi olmak üzere iki farklı türde lisede okuyan 10. ve 11. sınıf öğrencilerin hijyen ve kişisel sağlık alışkanlıklarını farklı değişkenler açısından incelenmiş ve bulgular öğrencilerinin

kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının kaynakları ve fen programlarının fen okuryazarlığına etkisi boyutundan tartışılmaya çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışma çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1986).

2.1. Çalışma Grubu

Bu çalışma Bartın ilinde Sağlık Meslek Lisesinde ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören toplam 159 lise öğrencisi ile yürütülmüştür. Evrendekilerin tamamına ulaşmak mümkün olmadığı için evreni temsil eden örneklem rasgele seçilerek veriler bu örneklemden toplanmıştır. Evrenden seçilen örneklem .05 manidarlık düzeyi esas alınarak seçilmiştir. Örneklem %71.1'i kız ve %28.9'i erkektir. Öğrencilerin %44.7'si Anadolu Lisesinde ve %55.3'ü Sağlık Meslek Lisesinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %52.8'i 10. sınıf ve %47.2'si 11. sınıftadır. Ayrıca öğrencilerin %53.4'i Bartın Merkezde, %46.6'sı Bartın'ın herhangi bir köyünde veya ilçesinde ikamet etmektedirler.

2.2. Veri toplama aracı

Bu araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından anket formu yoluyla toplanmıştır. Anket formunun likert tipi soruları kişisel hijyen konusunda yapılan (Şimşek vd., 2010; Arat, Şimşek ve Erdamar, 2014) araştırmaların soruları fen okur-yazarlığına uyarlanarak oluşturulmuştur. Bu sorular öğrencilerin el yıkama, banyo yapma, diş fırçalama, buldukları yerleri, giydikleri giysileri temiz tutma alışkanlıklarını belirlemektedir. Hazırlanan anket formu eğitim bilimlerinden iki uzman öğretim elemanı tarafından incelendikten sonra, öneriler doğrultusunda öğrencilerin demografik bilgilerini ortaya çıkarmaya yönelik dört ve öğrencilerin temizlik alışkanlıklarının kaynağının ortaya çıkarmak için bir açık uçlu soru eklenerek son şekli verilmiştir. Ölçekte yer alan likert tipi önermeler olumlu ve olumsuz ifadeler olacak şekilde düzenlenmiştir. Ölçeğin kullanılan biçiminde 3'lü likert tipinde 24 önerme, öğrencilerin demografik bilgilerini ortaya çıkarmaya yönelik dört ve öğrencilerin temizlik alışkanlıklarının kaynağının ortaya çıkarmak için bir açık uçlu soru olmak üzere toplam 29 soru bulunmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler öğrencilerden çevrimiçi yoluyla elde edilmiştir. Bu kapsamda yazarlar anket formunu google.docs'taki doküman programına yüklemiş ve yükleme sonucunda oluşan anket linki öğrencilerin mail adreslerine gönderilerek doldurmaları için davet edilmiştir. Toplanan veriler, önce google.doc tarafından tablolar haline getirilmiştir. Açık uçlu sorular içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Diğer veriler SPSS programında analiz edilebilmesi için sayısallaştırılmıştır. İfadeler sayısallaştırılırken "Genellikle= 3", "Bazen= 2" ve "Nadir= 1" şeklinde puanlandırılmış, olumsuz ifadeler ise diğerine göre ters olacak şekilde 3 puan, 2 puan ve 1 puan şeklinde sayısallaştırılmıştır. Bu veriler sonra SPSS programında uygun istatistiksel yöntemlerle (bilgisayar ortamında SPSS 17.0 istatistik paket programı kullanılarak) değerlendirilmiştir. Gruplararası karşılaştırmalarda ki-kare testi kullanılmış ve istatistik önem düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Veriler tablolarda yüzde ve frekans olarak verilmiştir.

3. BULGULAR

Bu başlık altında öğrencilerin temizlik ve kişisel hijyen alışkanlıklarının sıklığına, kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının farklı değişkenlere göre dağılımına ve açık uçlu sorulara verdikleri cevapların analizine yer verilecektir.

3.1. Öğrencilerin temizlik ve kişisel hijyen alışkanlıklarına yönelik bulgular

Öğrencilere uygulanan anketin likert tipi sorularından elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Temizlik ve Kişisel Hijyen Alışkanlıklarının Yüzde ve Frekansları

	Hijyen ve temizlik alışkanlıkları	Genellikle		Bazen		Nadir	
		f	%	f	%	f	%
1	Hijyen sözcüğünü duyuyorum.	120	75.5	10	6.3	29	18.2
2	Ailem bana hijyenden bahsediyor.	125	78.8	5	3.2	28	17.9
3	Sabah kalktığımda ellerimi yıkıyorum.	143	89.9	6	3.8	10	6.3
4	Sabah kalktığımda yüzümü yıkıyorum.	145	91.2	4	2.5	10	6.3
5	Yemekten sonra ellerimi yıkıyorum.	137	85.9	2	1.3	20	12.8
6	Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım.	110	69.2	17	10.7	32	20.1
7	İç çamaşırlarımı her gün değiştirmem.	45	28.3	73	45.9	41	25.8
8	Sebze ve meyveleri yemeden önce yıkarım.	146	91.8	5	3.1	8	5.0
9	Çoraplarımı her gün değiştiririm.	143	89.9	3	1.9	13	8.2
10	Tırnaklarımı her hafta keserim.	94	58.9	19	12	46	29.1
11	Haftada iki kez banyo yapıyorum.	127	79.9	18	11.3	14	8.8
12	Okula geldiğimde sıramın üzerini silmem.	85	53.5	40	25.2	34	21.4
13	Tuvaletten çıkınca sifonu çekerim.	156	98.1	2	1.3	1	0.6
14	Tuvaletten çıkınca ellerimi sabunla yıkarım.	155	97.5	2	1.3	2	1.3
15	Hapşırırken veya öksürürken ağzımı kapatırım.	146	91.8	4	2.5	9	5.7
16	Dış giysilerimi ütülüyorum.	137	86.2	6	3.8	16	10.1
17	İç giysilerimi ütülemez.	100	62.9	29	18.2	30	18.9
18	Eve geldiğimde okul kıyafetlerimi çıkartırım.	156	98.1	2	1.3	1	0.6
19	Eve geldiğimde ellerimi yıkamayı unutuyorum.	31	19.5	97	61	31	19.5
20	Hijyen ile ilgili TV programları dikkatimi çekmez.	62	39.2	38	24.1	58	36.7
21	Nevresimlerimi (çarşaf) haftada bir değiştiririm.	55	34.8	29	18.4	74	46.8
22	Kalktığımda yatağımı düzeltirim	47	29.4	38	24.2	74	46.4
23	Yatmadan önce dişlerimi fırçalıyorum.	43	26.8	100	63.1	43	26.8
24	Gazete ve dergilerde hijyen ile ilgili haberleri okurum.	31	19.6	53	33.5	74	46.8

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin %75.5’inin hijyen sözcüğünü genellikle duyduğunu ve %78.8’nin ailesinin kendilerine genellikle hijyen sağlığından bahsettiklerini, öğrencilerin sadece %19.6’u sık gazete ve dergilerde hijyen ile ilgili haberleri okuduklarını, %39.2’u televizyonda hijyen ile ilgili programların dikkatini çekmediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %89.9’u Sabah kalktığımda ellerini %91.2’si yüzünü, %85.9’u yemekten sonra %97.5’si tuvaletten çıkınca ellerini sabunla yıkamaktadır. Kahvaltıdan sonra dişlerini genellikle fırçalayan öğrenci oranı %69.2 dur. Öğrencilerin %91.8’i yemeden önce sebze ve meyveleri yıkamaktadır ve Yatmadan önce dişlerimi fırçalamayı unutanların oranı %26.8 ve eve geldiğinde ellerini yıkamayı unutanların oranı %19.5’dir. Öğrencilerin %28.3’ü iç çamaşırlarını, % 89.9’u çoraplarımı her gün değiştirmekte, %58.9’u tırnaklarımı her hafta kesmektedir. Yine Tablo 1 incelendiğinde, haftada genellikle iki kez banyo yapanların oranı %79.9, okula geldiğinde sırasının üzerini silmeyenlerin oranının %53.5, hapşırırken veya öksürürken genellikle ağzını kapatmayanların oranının % 91.8 olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Öğrencilerin kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi

Bu başlık altında öğrencilerin kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının cinsiyet, yerleşim yeri ve okul türlerine göre aralarında farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Öğrencilerin okul türüne göre kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının karşılaştırılması Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Okul Türüne Göre Öğrencilerin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Karşılaştırılması

Okul Türü	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Anadolu Lisesi	71	35.05	4.17	0.67	-.189	0.26
Sağlık Meslek Lisesi	88	35.21	4.55	0.48		

Tablo 2’ye göre, lise öğrencilerinin hijyen ve temizlik alışkanlıkları okul türlerine göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin anketten elde ettikleri ortalama puanlar arasında meslek lisesi öğrencilerinin ($\bar{x}_S=35.21$) Anadolu lisesi öğrencilerinden ($\bar{x}_A=35.05$;) 0.16 puan seviyesinde farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu fark yine 0.05 anlamlılık düzeyinde t testi ile test edildiğinde, p değeri 0.26 [$p=0.26$, $p>0.05$] bulunmuştur. Bu sonuç, her iki grubun aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle öğrencilerin okul türlerine göre, hijyen ve temizlik alışkanlıklarında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin cinsiyetine göre kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının karşılaştırılması Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Kişisel Hijyen Ve Temizlik Alışkanlıklarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Erkek	46	34.80	4.17	0.67	-.632	0.52
Kadın	113	35.33	4.55	0.48		

Tablo 3’e göre, lise öğrencilerinin hijyen ve temizlik alışkanlıkları arasında cinsiyetlerine göre farklılık olup olmadığı göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin testten elde ettikleri ortalama puanlar arasında kızların puanlarının ($\bar{x}_K=35.33$) erkeklerin puanlarına ($\bar{x}_E=34.80$) göre 0.53 seviyesindeki farkın t testi ile test edildiğinde anlamlı olmadığı ($p>0.05$) bulunmuştur. Başka bir deyişle kız ve erkek öğrencilerin hijyen ve temizlik alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin yerleşim yerine göre kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının karşılaştırılması Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Yerleşim Yerine Göre Öğrencilerin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Karşılaştırılması

Yerleşim	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Merkez	85	35.85	4.30	0.53	-1.69	0.66
İlçe	74	34.52	4.49	0.57		

Tablo 4’e göre Lise öğrencilerinin hijyen ve temizlik alışkanlıkları yaşadıkları bölgeye göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin testten elde ettikleri ortalama puanlar arasında merkezde yaşayan öğrencilerin ($\bar{x}_M=35.85$) aldıkları puan ilçe veya köyde yaşayan öğrencilerin ($\bar{x}_i=34.64$) aldıkları puandan 1.21 seviyesindeki farkın t testi ile test edildiğinde anlamlı olmadığı bulunmuştur [$p= 0.66$, $p>0.05$]. Bu sonuç, her iki grubun aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle öğrencilerin yaşadıkları bölgeye göre, hijyen ve temizlik alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin hijyen ve temizlik alışkanlıklarının alt basamakları arasındaki farklılıklar Yerleşim Yeri, Okul Türü ve Cinsiyet değişkenlerine göre anova testi ile analiz edilmesi sonucu Tablo 5 elde edilmiştir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Hijyen ve Temizlik Alışkanlıklarının Dağılımı ve Frekansları

	Hijyen ve temizlik alışkanlıkları	Yerleşim Yeri		Okul Türü		Cinsiyet	
		t	p	t	p	t	p
1	Hijyen sözcüğünü duyuyorum.	-1.91	0.06	1.77	0.08	-0.37	0.71
2	Ailem bana hijyenden bahsediyor.	-1.34	0.18	-1.25	0.22	-0.68	0.50
3	Sabah kalktığımda ellerimi yıkıyorum.	1.30	0.20	-2.42	0.02*	2.21	0.03*
4	Sabah kalktığımda yüzümü yıkıyorum.	-0.26	0.80	-2.47	0.01*	3.23	0.00*
5	Yemekten sonra ellerimi yıkıyorum.	-0.62	0.54	-2.51	0.01*	2.54	0.01*
6	Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım.	2.12	0.04*	0.36	0.72	3.24	0.00*
7	İç çamaşırlarımı her gün değiştirmem.	-0.46	0.65	0.91	0.36	0.20	0.84
8	Sebze ve meyveleri yemeden önce yıkarım.	0.26	0.79	-1.16	0.25	2.26	0.03
9	Çoraplarımı her gün değiştiririm.	-0.43	0.67	0.01	0.99	2.41	0.02*
10	Tırnaklarımı her hafta keserim.	2.41	0.02*	-1.11	0.27	0.13	0.89
11	Haftada iki kez banyo yapıyorum.	-0.41	0.68	0.63	0.53	0.48	0.64
12	Okula geldiğimde sıramın üzerini silmem.	-1.13	0.26	-0.64	0.53	-0.92	0.36
13	Tuvaletten çıkınca sifonu çekerim.	0.71	0.48	0.18	0.86	-0.14	0.89
14	Tuvaletten çıkınca ellerimi sabunla yıkarım.	1.80	0.07	1.49	0.14	0.19	0.85
15	Hapşırırken veya öksürürken ağzımı kapatırım.	0.74	0.46	-0.60	0.55	0.59	0.56
16	Dış giysilerimi ütülüyorum.	1.20	0.23	1.30	0.20	1.99	0.05
17	İç giysilerimi ütülemez.	0.89	0.38	-0.55	0.58	-1.27	0.21
18	Eve geldiğimde okul kıyafetlerimi çıkartırım.	1.55	0.12	-0.64	0.53	1.67	0.10
19	Eve geldiğimde ellerimi yıkamayı unutuyorum.	-0.25	0.80	2.32	0.02*	-1.97	0.05
20	Hijyen ile ilgili TV programları dikkatimi çekmez.	0.39	0.70	2.18	0.03*	-1.17	0.24
21	Nevresimlerimi (çarşaf) haftada bir değiştiririm.	-0.34	0.74	0.10	0.92	0.69	0.49
22	Kalktığımda yatağımı düzeltirim	0.74	0.46	0.55	0.59	1.20	0.23
23	Yatmadan önce dişlerimi fırçalıyorum.	1.00	0.32	-1.76	0.08	1.34	0.18
24	Gazete ve dergilerde hijyen ile ilgili haberleri okurum.	1.18	0.24	1.14	0.26	0.63	0.53

Tablo 5 incelendiğinde yerleşim yerine göre “Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım” ($p=0.04$, $p>.05$) ve “Tırnaklarımı her hafta keserim” maddesinde merkezde yaşayan öğrenciler lehine ($p=.02$, $p>.05$) bir farklılık görülmüştür. Okul türüne göre incelendiğinde “Sabah kalktığımda ellerimi yıkıyorum” ($p=.02$, $p>.05$), “Sabah kalktığımda yüzümü yıkıyorum” ($p=.01$, $p>.05$), “Yemekten sonra ellerimi yıkıyorum” ($p=.01$, $p>.05$), maddelerinde Sağlık meslek lisesi lehine ve “Eve geldiğimde ellerimi yıkamayı unutuyorum” ($p=0.02$, $p>.05$) ve “televizyonda hijyen ile ilgili programlar dikkatimi çekmez” ($p=0.03$, $p>.05$) maddelerinde Anadolu lisesi lehine farklılık olduğu görülmüştür. Bulgular cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde ise “Sabah kalktığımda ellerimi yıkıyorum” ($p=.03$, $p>.05$), “Sabah kalktığımda yüzümü yıkıyorum” ($p=.00$, $p>.05$), “Yemekten sonra ellerimi yıkıyorum” ($p=0.01$, $p>.05$), “Kahvaltıdan sonra dişlerimi fırçalarım” ($p=0.00$, $p>.05$), “Sebze ve meyveleri yemeden önce yıkarım” ($p=.02$, $p>.05$), “Çoraplarımı her gün değiştiririm” ($p=0.02$, $p>.05$) maddelerinde kızlar lehine farklılık olduğu görülmüştür.

3.3. Öğrencilerin açık uçlu soruya verdiği cevapların analizi

Öğrencilere hijyen sözcüğünü en çok nerede duyduklarına yönelik soruya verdikleri cevaplar Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Hijyen Sözcüğünü Duyduğu Yerler

Duyulan yer adı	Anadolu Lisesi		Sağlık Meslek Lisesi	
	f	%	f	%
Ev-Aile	30	42,2	20	22,7
Okul	23	32,3	46	52,3
Televizyon	12	16,9	5	5,7
Her yerde	7	9,8	7	8,0
Reklam	3	4,2	0	0,0
Hastane	2	2,8	24	27,3
İnternet	2	2,8	0	0,0

Tablo 6 incelendiğinde Anadolu lisesinde öğrenim gören öğrenciler hijyen sözcüğünü en fazla sıra ile evde (%42,25), okulda (%32,99) ve televizyonda (%16,90) duymaktadırlar. Meslek Lisesinde okuyan öğrenciler ise hijyen sözcüğünü en fazla sıra ile okulda (%52,3), hastanede (staj yaparken) (%27,3) ve evde (%22,7) duymaktadırlar.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

İki farklı tür lisede okuyan öğrencilerin fen okuryazarlığının bir boyutu olan hijyen ve kişisel sağlık alışkanlıklarını farklı değişkenler açısından incelenmesine yönelik olarak yürütülen bu çalışmada öncelikle öğrencilerin genel hijyen ve temizlik alışkanlıkları ortaya çıkarılmıştır.

Çalışmanın bulguları öğrencilerin sabah kalktığında ellerini ve yüzünü, yemekten sonra, eve geldiğinde ve tuvaletten çıkınca ellerini yıkama, diş fırçalama, yemeden önce sebze ve meyveleri yıkama, genellikle çorap ve çamaşır değiştirme, tırnak kesme, banyo yapma ve hapşırırken veya öksürürken ağzını kapatma gibi hijyen ve temizlik alışkanlıklarının literatür sonuçları (Karaoğlu ve Pehlivan, 1997; Kaya vd., 2006; Şimşek vd., 2010) ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin okudukları okul türlerine göre hijyen ve temizlik alışkanlıkları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmaması, Karaoğlu ve Pehlivan (1997)’nin farklı nedenlerden dolayı okullar arasında farklılıklar olduğu ve Şimşek vd. (2010) tarafından bildirilen “Sağlık meslek lisesi puan ortalamalarının, genel liseden daha düşük olduğu” şeklindeki bulgularla zıtlık göstermektedir. Ancak Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin bu konuda puanlarının Anadolu Lisesi öğrencilerden daha fazla olması beklenirken daha yakın olması çalışmamızın dikkat çekici bulguları arasında yer almaktadır. Çünkü Sağlık meslek lisesi öğrencilerinin ileriki yaşamlarında, mesleki konumlarının gereği, sağlıkla ilişkili diğer davranışlar için olduğu gibi hijyen davranışları için de rol model işlevi görmesi beklenir (Şimşek vd., 2010). Benzeri bir sonucu Karaoğlu ve Pehlivan (1997) öğrencilerin aldıkları sağlık ile ilgili derslerin onların bilgi ve uygulama düzeylerini etkilemediği ve dolayısıyla verilen bu derslerin etkili olmadığı şeklinde açıklamıştır. Bu nedenle öğrencilerin aldıkları derslerin ve konu hakkında bilgilerinin onların fen okuryazarlıklarına kesin olarak etki edeceği söylenemez. Farklı tür okullarda okuyan öğrencilerin hijyen ve temizlik alışkanlıkları Tablo 5’de madde boyutunda incelendiğinde Şimşek vd. (2010)’nin bulgularının aksine Bartın’da öğrenim gören Sağlık Meslek Lisesi öğrencileri, Anadolu Lisesi öğrencilerine göre yemekten sonra ellerini, sabah kalktıklarında ellerini ve yüzünü yıkamaya daha fazla özen gösterdiği anlaşılmaktadır. Bunun nedeni Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin hastanede staj yaparken maruz kaldıkları uygulamalar olabilir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre hijyen ve temizlik alışkanlıkları karşılaştırıldığında Tablo 3'de görüldüğü gibi iki cinsiyetin toplam puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Bu bulgu kız öğrencilerin hijyen puanı erkek öğrencilerin puanından fazla çıkan Kaya vd., (2006)'nin bulguları ile farklılık göstermesine rağmen Şimşek vd., (2010) ve Karaoğlu ve Pehlivan (1997)'nin bulguları ile paralellik göstermektedir. Genel olarak literatür incelendiğinde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, sabah kalktığında el ve yüz yıkama, yemekten sonra el yıkama, sebze ve meyveleri yemeden önce yıkama, kahvaltıdan sonra dişlerini fırçalama ve her gün çorap değiştirme gibi davranışlarda daha fazla hassasiyet göstermektedirler. Öğrencilerin kişisel hijyen davranışlarının incelendiği başka çalışmalarda da kız öğrencilerin vücut temizliği uygulamalarının daha iyi olduğu (Şimşek vd.,2010; Erkal ve Şahin, 2011) ve erkek öğrencilere göre daha sık banyo yaptıkları belirlenmiştir (Kaya vd., 2006; Şimşek, 2006). Şimşek vd., (2010) bu sonucu kızlarda toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkmış davranış biçimlerinin kişisel alışkanlıklara yansımalarının bir sonucu olarak değerlendirmiştir.

Öğrencilerin yerleşim yerlerine göre hijyen ve temizlik alışkanlıkları karşılaştırıldığında Tablo 4'de görüldüğü gibi iki okulun toplam puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulgu Şimşek vd., (2010) tarafından yapılan çalışma bulgusu ile karşılaştırıldığında ortaya çıkan durumun okulların ve okullarda okuyan öğrencilerin sosyoekonomik düzey olarak farklı olmamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durum, Bartın ilinin coğrafi yapısının küçük olması ve bu nedenle homojenliğe yakın olması ile açıklanabilir.

Çalışmanın farklı nitelikli iki okulda yapılmış olması, olasılıkla farklı sosyoekonomik grup aile çocuklarının bu okullarda okuması ve standardize olmayan ölçeklerle öğrencilerin hijyen ve temizlik alışkanlıkları değerlendirilerek yapılmış olması, araştırma sonuçlarının karşılaştırılmasında kısıtlayıcı rol oynamaktadır. Ancak çalışmanın genel olarak öğrencilerin fen okuryazarlığın bir boyutu olan hijyen ve kişisel sağlık alışkanlıkları boyutunda önemli bulguları ortaya çıkardığı görülmektedir. İki farklı tür lisede okuyan öğrencilerin fen okur-yazarlığın bir boyutu olan kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının okul türü, yerleşim yeri ve cinsiyet olarak incelendiğinde toplam puanları arasında farklılıklar olmadığı fakat "el yıkama" gibi bazı hijyen ve temizlik alışkanlıklarında gruplar arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Yurt içindeki literatür incelendiğinde de, el yıkama davranışlarının incelendiği pek çok araştırmada da öğrencilerin yemekten önce ve tuvaletten sonra ellerini daha sık yıkadığı (Şimşek vd.,2010; Erkal ve Şahin, 2011; Kitiş ve Bilgili, 2011) bulunmuştur. Literatür gruplar arasında hijyen ve temizlik puanları arasında farklılıkların olmamasını farklı nedenlerle ilişkilendirmektedir. Örneğin Kaya vd., (2006) öğrencilerin annelerinin öğrenim durumu yüksek olan öğrencilerin hijyen puanlarını, Şimşek vd., (2010) ise sadece annesinin ya da babasının öğretim düzeyi yüksek olan kız öğrencilerin hijyen puanlarını yüksek bulmuşlardır. Bu sonuçları Karaoğlu ve Pehlivan (1997) öğrencilerin bilgi ve uygulama düzeylerinin aldıkları sağlık bilgisi dersleri ile ilişkilendirmenin yanlış olacağını söylemiştir. Araştırmacılara göre aile, sosyal çevre veya akademik başarılar gibi demografik faktörlerin öğrencilerin hijyen puanlarını daha fazla etkilediğini öne sürmüştür. Öğrenciler, yetişkinlerin sağlığa yönelik bilgileri ve düşünceleri ile sağlıklarını korumaya yönelik göstermiş oldukları hareketlerden olumlu ya da olumsuz yönde etkilenmektedir (Bjørn, 2009). Bu açıdan öğretmen ve ailelerin öğrencilere hijyen ve temizlik konusunda daha fazla uyarılar yapması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Smith, Potts-Datema ve Note, (2005) okullarda sağlık eğitiminin gerçekleştirilmesi için öncelikle öğretmenlerin bu alanda hazırlanması gerektiğini belirtmektedir.

Çalışmalar ülkemizde sadece kırsal alandan göç edenler arasında değil, önceden beri kentli olan kesimde de özellikle gençlerin sağlıklı davranabilme becerisinden yoksun olduklarını

(İKGV., 2003) ve Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanlarının Anadolu Lisesi öğrencilerinin puanlarından farklı olmamasının sağlık eğitimi için önemli ortamlar olan okulların eğitimsel sonuçlara odaklandığını (Jourdan vd., 2008) göstermektedir. Bu nedenle araştırma bulguları ve literatür sonuçlarına göre fen okur-yazarlığı kazanımlarında sağlık eğitimine daha fazla önem verilmesine olan ihtiyaç olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili olarak yapılan Coşgun ve Kara (2015)'nin çalışma sonuçları bu görüşü desteklemektedir. Coşgun ve Kara (2015) ortaokul öğrencilerine verdikleri sağlık eğitimi sonrasında öğrencilerin davranış değişikliklerindeki olumlu artışın bilgi düzeylerindeki artışa göre daha az olduğunu görmüşlerdir. Onlara göre sağlık eğitimi ile öğrencilerin sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranışları olumlu yönde değiştirilebilir. Ancak davranış değişikliğinin daha uzun bir süre gerektirmesi nedeni ile okullarda sağlık eğitiminin sürekli olması gerektiği ve eğitimcilerin hijyen ve temizlik davranışları ile öğrencileri desteklemeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bulgu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin hijyen ve temizlik puanlarının neden istenildiği ölçüde olmadığını açıklamaktadır.

Sonuç olarak, okullarda sağlık eğitimlerinin fen programların tüm ünitelerine yayılması ve öğretmenler tarafından desteklenmesinin toplumun sağlık düzeyinin gelişmesine katkı sağlayıp sağlıklı öğrenciler ile sağlıklı bir toplumun oluşması sağlanacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- APGM, (2002). *Adolesan sağlığı ve gelişimi programı rehber kitabı*. Ankara. T.C Sağlık Bakanlığı, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü
- Arat, A., Şimşek, I. ve Erdamar, G. (2014). Yatılı ilköğretim bölge okulu II. kademe öğrencilerinin kişisel hijyen uygulamaları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(58-72).
- Bjørngen, K. (2009). "Women's education levels and its impact on their attitudes towards children health development". *Early Child Development and Care*, 1-15.
- Coşgun, M. ve Kara, F. (2013). Öğrencilere verilen sağlık eğitiminin bilgi ve davranışlarına etkisinin değerlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi (Journal of Health Sciences)* 22(1), 52-63
- Coşgun, M. ve Kara, F. (2015). Öğrencilere Verilen Sağlık Eğitiminin Bilgi ve Davranışlarına Etkisinin Değerlendirilmesi, *STED*, 24(2), 55-63
- Demir, S. ve Demir, A. (2012). Türkiye'de yeni lise öğretim programları: Sorunlar beklentiler ve öneriler. *İlköğretim Online*, 11(1) , 35-50
- Durusu, K. (1996). *İlkokul öğrencilerine verilen sağlık eğitiminin öğrencilerin sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışlarına etkisi*. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Kayseri
- Erkal, S. ve Şahin, H. (2011). An application on determining hygiene behaviors of university students. *International Journal of Business and Social Science*. 2 (8): 170-176.
- Güneş, M., H. ve Aksan, Z. (2015). Türkiye ve Güney Kore biyoloji öğretim programlarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 20-41.
- İKGV.(2003). İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'ndan cinsel sağlık eğitimi: Öğretmen ve öğretmen adayları için. İstanbul: Ceren yayın dağıtım.
- Jourdan, D., Pommier, J. and Quidu, F. (2010). Practices and representations of health education among primary school teachers. *Scandinavian Journal of Public Health*, 38, 86-94.
- Kahveci, G. ve Demirtaş, Z. (2012). İlköğretim Okulu 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin temizlik ve hijyen algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(2), 51-61.

- Karaoğlu, L. ve Pehlivan, E. (1997). Malatya il merkezinde farklı programlardaki lise son sınıf öğrencilerinin sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve uygulamalarının incelenmesi. *Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi*, 4(4). 391-398
- Karasar, N. (1986). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara, Bilim Kitapevi.
- Kaya, M., Büyükşerbetçi, M., Meriç, M.B., Çelebi, A.E., Boybeyi, Ö., Işık, A., Bozkurt, H.İ., Vaizoğlu, A.S. ve Güler, Ç. (2006). Ankara'da bir lisenin 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin kişisel hijyen konusunda davranışlarının belirlenmesi. *STED*, 5 (10): 179-183.
- Kitiş, Y. ve Bilgili, N. (2011). İlköğretim öğrencilerinde el hijyeni ve el hijyen eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 4 (1): 93-102.
- MEB. (2005). İlköğretim 4.-5.sınıflar fen teknoloji dersi öğretim programı, Ankara.
- MEB. (2006). İlköğretim 6.-8. sınıflar fen teknoloji dersi öğretim programı, Ankara
- MEB. (2009). İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı ve kılavuzu. Ankara:Yazar
- MEB. (2013). İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) fen bilimleri dersi (3,4,5,6,7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara:Yazar.
- MEB. (2013). Ortaöğretim biyoloji dersi (9,10, 11 ve 12. sınıflar) öğretim programı. Ankara:Yazar.
- Smith, B. J., Potts-Datema, W. and Nolte, A. E. (2005). Challenges in teacher preparation for school health education and promotion. *Promotion and Education*, 12, 162-164.
- Şimşek, Ç., Piyal, B., Tüzün, H., Çakmak, D., Turan, H. ve Seyrek, V. (2010). Ankara il merkezindeki bazı lise öğrencilerinde kişisel hijyen davranışları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9 (5): 433-440.
- Tokuç, B. ve Berberoğlu, U. (2007). Edirne merkez ilçe ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerde sağlığı geliştirici davranışlar. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(6), 421-426.
- Yüksel, S. (2003). Türkiye'de program geliştirme çalışmaları ve sorunları, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 159.

SUMMARY

Turkish Ministry of National Education (MoNE) decided to revise the curriculum of primary science education due to educational and scientific developments, and unsuccessful results indicated by the international assessments (TIMSS, PISA etc.) (Şahin, 2007). Curriculum was completely changed and implemented nationwide starting with the 2005–2006 academic year and revised in 2013 (MoNE, 2013). Even though MoNE (2005, 2006, 2013) claimed that scientific literacy is as an important learning outcome for science education. MoNE approved that students' personal hygiene and cleanliness habits is a dimension of science literacy. Thereof, the aim of this study is to determine whether high school students' Personal Hygiene and Cleanliness Habits differ according to gender, settlement and type of school or not and to discuss the results based on dimension of science literacy of science programs.

The sample of the research, which is a survey model, is 113 female and 46 male and totally 159 students who study in Anatolian High School and Vocational Medical High School in Bartın city center. Data were obtained by a total of 30 questions including two open-ended and 28 Likert-type questions. In the data analysis, statistical techniques such as mean, standard deviation, one- tailed variance analysis were used.

The comparison of high school students' personal hygiene and cleanliness habits which is a dimension of science literacy according to school variables is presented in Table 1.

Table1: The comparison of high school students' personal hygiene and cleanliness habits according to school variables

High School	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Anatolian High school	71	35.05	4.17	0.67	-.189	0.26
Medical Career College	88	35.21	4.55	0.48		

801

When Table 2 analyzed, there is no statistically significant difference between students' school at 95% confidence interval [$p = 0.26$, $p > 0.05$; $\bar{x}_A = 35.21$; $\bar{x}_M = 35.05$] in students' personal hygiene and cleanliness habits.

The comparison of high school students' personal hygiene and cleanliness habits which is a dimension of science literacy according to gender variables is presented in Table 2

Table 2: The comparison of high school students' personal hygiene and cleanliness habits according to students' gender

Gender	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Male	46	34.80	4.17	0.67	-.632	0.52
Female	113	35.33	4.55	0.48		

When Table 2 analyzed, there is no statistically significant difference between students' school at the 95% confidence interval [$p = 0.52$, $p > 0.05$; $\bar{x}_M = 34.80$; $\bar{x}_F = 35.33$] in students' personal hygiene and cleanliness habits.

Table 3: The comparison of high school students' personal hygiene and cleanliness habits which is a dimension of science literacy according to students' settlement

Settlement	N	$\bar{x}$	S.D.	S.E	t	p
Center	85	35.85	4.30	0.53	-1.69	0.66
District	74	34.52	4.49	0.57		

When analyzed Table 3, there was no statistically significant difference between students' school at 95% confidence interval [$p = 0.66$, $p > 0.05$; $\bar{x}_D = 34.52$; $\bar{x}_C = 35.85$] in students' personal hygiene and cleanliness habits.

Table 4: Distribution and frequency of the students' personal hygiene and cleaning habits

	Students' personal hygiene and cleaning habits	Settlement		School		Gender	
		t	p	t	p	t	p
1	I often hear about hygiene.	-1.91	0.06	1.77	0.08	-0.37	0.71
2	My family has been talking to me on hygiene health.	-1.34	0.18	-1.25	0.22	-0.68	0.50
3	I wash my hands when I get up in the morning.	1.30	0.20	-2.42	0.02*	2.21	0.03*
4	I wash my face In the morning when I wake up	-0.26	0.80	-2.47	0.01*	3.23	0.00*
5	After dinner, I wash my hands.	-0.62	0.54	-2.51	0.01*	2.54	0.01*
6	After breakfast, I brush my teeth.	2.12	0.04*	0.36	0.72	3.24	0.00*
7	I don't change my underwear every day.	-0.46	0.65	0.91	0.36	0.20	0.84
8	I wash fruit and vegetables before eating.	0.26	0.79	-1.16	0.25	2.26	0.03
9	I change my socks every day.	-0.43	0.67	0.01	0.99	2.41	0.02*
10	I cut my nails every week.	2.41	0.02*	-1.11	0.27	0.13	0.89
11	I have a bath twice a week.	-0.41	0.68	0.63	0.53	0.48	0.64
12	I don't clean my desk when I come to school.	-1.13	0.26	-0.64	0.53	-0.92	0.36
13	I pull the toilet flush.	0.71	0.48	0.18	0.86	-0.14	0.89
14	I wash my hands with soap after toilet.	1.80	0.07	1.49	0.14	0.19	0.85
15	I close my mouth when sneezing or coughing.	0.74	0.46	-0.60	0.55	0.59	0.56
16	I iron my clothes.	1.20	0.23	1.30	0.20	1.99	0.05
17	I don't iron my underwear.	0.89	0.38	-0.55	0.58	-1.27	0.21
18	I remove clothes after the school.	1.55	0.12	-0.64	0.53	1.67	0.10
19	I forgot to wash my hands when I get home.	-0.25	0.80	2.32	0.02*	-1.97	0.05
20	The hygiene TV programs do not attract my attention	0.39	0.70	2.18	0.03*	-1.17	0.24
21	I changem My linens (sheets) weekly.	-0.34	0.74	0.10	0.92	0.69	0.49
22	I correct my bed when I wake up in the morning	0.74	0.46	0.55	0.59	1.20	0.23
23	I brush my teeth before I go to bed.	1.00	0.32	-1.76	0.08	1.34	0.18
24	I read the news about the hygiene in newspapers and magazines.	1.18	0.24	1.14	0.26	0.63	0.53

Results show that high school students where the study has been conducted have insufficient personal hygiene behaviors and no statistically difference was seen amongst students' gender, school type an settlement. However, there is also a significant difference between sub-categories such as "hand washing habit" of students point was significantly associated with the school type and gender ($p < 0.05$). It is revealed that they haven't managed to keep their Science Literacy acquisitions about personal hygiene. Continuity is important in gaining behavior. Therefore, Teachers should support students' hygiene and cleanliness behaviors and the gains of hygiene and cleanliness as a dimension of science literacy should be included in each unit of science programs to increase the students' cleanliness and hygiene habits.